SUOMEN ASIANAJAJALIITTO
FINLANDS ADVOKATFÖRBUND

Eduskunnan lakivaliokunnalle
LaV@eduskunta.fi

21.10.2019 1 (4)

Kuuleminen
Hallituksen esitys HE 45/2019 vp (Eurojust)

Suomen Asianajajaliitto (jäljempänä ”Asianajajaliitto”) on saanut lakivaliokunnalta kutsun kuulemistilaisuuteen koskien hallituksen esitystä laiksi Suomen osallistumisesta Euroopan unionin rikosoikeudellisen yhteistyön viraston (Eurojust) toimintaan sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi.

Asianajajaliitto on nimennyt minut edustajakseen asiassa. Kiitän mahdollisuudesta tulla asiantuntijana kuulluksi ja lausun esityksen johdosta kunnioittavasti seuraavaa.

Aluksi

Esityksessä on kyse Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/1727 Euroopan unionin rikosoikeudellisen yhteistyön virastosta (Eurojust) täydentämisestä kansallisilla säännöksillä. Ehdotettu laki vastaisi pitkälti voimassa olevaa Eurojust-lakia (742/2010), eikä Asianajajaliiton tietoon ole tullut sellaisia ongelmia lain soveltamisessa, jotka olisivat herättäneet Asianajajaliiton huolta. Asetusta täydentävä lainsäädäntö on perusteltua ennen kaikkea käytännön toimijoiden kannalta, vaikka asetusta toki sellaisenaan sovelletaankin.

Kiinnitän ainoastaan muutamaan kohtaan esityksessä huomiota.

Lakiehdotuksen 4 ja 5 §

Esityksessä on ehdotettu, että Eurojustin kansallisen jäsenen varajäsenenä ja avustajana voisi toimia ainoastaan syyttäjä. Valittu ratkaisu on perusteltu. Asetuksen 7 artiklan 4 kohdassa säädetään:

> 4. Kansallisilla jäsenillä ja varajäsenillä on oltava syyttäjän, tuomarin tai kansallisen lainsäädännön mukaisesti syyttäjän tai tuomarin toimivaltaa vastaavaa toimivaltaa käyttävän oikeusviranomaisen edustajan asema. Jäsenvaltioiden on annettava heille vähintään tässä asetuksessa tarkoitetut valtuudet, jotta he voivat hoitaa tehtävänsä.

Simonkatu 12 B 20 *Puhelin* (09) 6866 120 info@asianajajaliitto.fi
00100 Helsinki *Faksi* (09) 6866 1299 www.asianajajaliitto.fi
Simonsgatan 12 B 20 *Tel.* +358 9 6866 120 info@advokatforbundet.fi
00100 Helsingfors *Fax* +358 9 6866 1299 www.advokatforbundet.fi

Saman artiklan 7 kohdassa säädetään (kursivointi tässä):

> 7. Varajäsenen on voitava toimia kansallisen jäsenen lukuun tai sijasta. Myös avustaja voi toimia kansallisen jäsenen lukuun tai sijasta, *jos hänellä on 4 kohdassa tarkoitettu asema*.

Artiklassa ei sinänsä edellytetä kansallisen jäsenen avustajalta samaa kelpoisuutta – tai ennemminkin toimivaltaa – kuin varsinaiselta jäseneltä tai varajäseneltä. Ei kuitenkaan voida pitää perusteltuna, että avustaja ei voisi tarvittaessa toimia kansallisen jäsenen lukuun tai sijasta. Tämän vuoksi on perusteltua, että myös avustajan kelpoisuus määräytyy kansallisesti samalla tavalla kuin varsinaisen ja varajäsenen. Näin on todettu myös hallituksen esityksen sivulla 19.

Kiinnitän myös huomiota siihen, että useassa kohdassa asetusta käytetään termiä *oikeusviranomainen*. Kuten Asianajajaliitto totesi lakivaliokunnalle esim. HE 11/2017 vp:n (EU-luovuttamislain muuttaminen) yhteydessä, pidän myös tässä yhteydessä tärkeänä, että oikeusviranomaisen käsitettä käytetään yhdenmukaisesti. Syyttäjää on vakiintuneesti pidetty EU-lainsäädännössä tarkoitettuna oikeusviranomaisena.

> Tältä osin on tosin huomattava, että EU-tuomioistuin on tuomiossaan 27.5.2019 (yhdistetyt asiat C-508/18 ja C-82/19 PPU) todennut, että ”oikeusviranomaisen käsitettä on tulkittava siten, etteivät sen alaan kuulu jäsenvaltion syyttäjäviranomaiset, joiden osalta on vaara siitä, että oikeusministerin kaltainen täytäntöönpanovaltaa käyttävä elin kohdistaa niihin suoraan tai välillisesti määräyksiä tai käskyjä tietyssä yksittäistapauksessa, kun ne tekevät päätöstä eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamisesta.” Nyt käsiteltävän esityksen osalta tähän mahdolliseen ongelmaan ei kuitenkaan tarvitse kiinnittää huomiota, koska asetuksessa selvästi mainitaan erikseen syyttäjä asetuksessa tarkoitettuna oikeusviranomaisena.

Esityksen sivulta 18 ilmenevien perusteluiden mukaisesti, ottaen huomioon ennen kaikkea tuomareiden riippumattomuus, pidän myös perusteltuna sitä, että varajäseneksi ei voida nimittää tuomaria vaan laissa on tarkoituksenmukaista rajata varajäsenen määräämisen mahdollisuus vain syyttäjiin.

Muuta

Pidän esitystä hyvin perusteltuna, eikä minulla ole siihen muuta huomautettavaa.

Helsingissä, 21. lokakuuta 2019

Jussi Sarvikivi
asianajaja
Helsinki